

Op de website is deze schenking te vinden door als zoekterm in te voeren: “(deel KVK-schenking)” (de apostrofjes zijn onderdeel van de zoekterm.: Dit levert de objecten: NEPK2621 – NEPK2678, en NEPK2699-NEPK2720.

NB: De schenking bevat ook doubletten; deze zijn geregistreerd in een enkel inventarisnummer (NEPK2679). Deze worden niet getoond op de website.

De Kamers van Koophandel; achtergrond van de schenking

De eerste Kamer van Koophandel in Nederland werd in 1803 in Rotterdam opgericht door het gemeentebestuur. Andere steden en regio's volgden al snel. In de loop van de negentiende eeuw groeide het aantal tot bijna 100 aan het begin van de twintigste eeuw. In die eeuw werden de taken en andere regelingen meermalen bij wet gewijzigd. Ook vonden reorganisaties en fusies plaats, zodat het aantal Nederlandse kamers vanaf 1997 nog maar 24 was.

Per 1 januari 2014 zijn alle regionale Kamers van Koophandel gefuseerd tot één zelfstandig bestuursorgaan ingesteld bij Wet op de Kamer van Koophandel met de naam Kamer van Koophandel. Deze is gevestigd te Woerden.

Op de locatie Woerden zijn in de loop der jaren bezittingen van de verschillende kamers samengebracht. Hiertoe behoorden ook penningen en andere metalen eerbewijzen die de Nederlandse kamers vanaf begin 20^e eeuw hebben uitgegeven dan wel hebben ontvangen van binnenlandse of buitenlandse kamers, of van organisaties waarmee ze relaties onderhielden.

De kamer nam het initiatief deze KVK-collectie penningen en gerelateerde eerbewijzen zo mogelijk onder te brengen bij een organisatie die toegerust is voor beheer en ontsluiting van dit type objecten, en benaderde daarvoor het Nederlands Economisch Penning Kabinet (NEPK). Deze thema-collectie richt zich met name op “penningen met een economisch motief”.

De Schenking van de Kamer van Koophandel

In de zomer/najaar van 2023 ontving het NEPK de KVK-collectie in de vorm van een schenking. Dit is vastgelegd in de schenkingsovereenkomst gedateerd 20 juli 2023.

De schenking bestaat uit penningen, plus een aantal gerelateerde objecten: 5 ontwerpen in gips op groot formaat, 1 reduceerbankmodel, 1 cliché, 2 insignes, 2 dasspelden met logo en 2 reversspelden met logo. Een deel van de penningen is van inscriptie voorzien: naam van de ontvanger, datum, overwegingen.

Naast penningen van de Nederlandse kamers voor Rotterdam, Amsterdam, Utrecht, Nijmegen, Groningen enz., plus regio's zoals Midden-Gelderland, Oost-Groningen en Veenkoloniën, enz., zijn er schenkingen van buitenlandse kamers in steden in België, Frankrijk, Duitsland, Italië, Estland, Japan, China, Zuid-Afrika, Brazilië en de Verenigde Staten van Amerika. Verder zijn er herinneringspenningen van organisaties waarmee kamers relaties onderhielden.

Onderstaande tekst is vervaardigd door Tom van Splunter, Kamer van Koophandel.

Geschiedenis van de Kamer van Koophandel (1599/1803 – heden)

De eerste Kamer van Koophandel werd in 1599 in Marseille ingesteld. De Kamer van Koophandel bestond uit een commissie van 4 Kooplieden, die als taak hadden het behartigen van de belangen van de stad. In de loop van de volgende eeuw kreeg dit navolging in meerdere Franse steden. De Kamers van Koophandel werden een instrument in de mercantilistische handelspolitiek van het Koninkrijk Frankrijk

Naar Frans voorbeeld werd in Nederland de eerste Kamer van Koophandel opgericht in 1803 in Rotterdam door het gemeentebestuur. De Kamer bestond uit 11 leden, “genomen uit de beste en kundigste kooplieden en fabriecquanten binnen deze stad”. Na de inlijving van Nederland in het Franse Keizerrijk vanaf 1810 werden Kamers opgericht in Amsterdam, Dordrecht, Middelburg en Vlissingen. Taak van deze Kamers was adviseren m.b.t. handel en toezicht op openbare werken (die een relatie met de handel hebben). De Kamers van Koophandel van Amsterdam en Rotterdam hebben in die periode Napoleon hierover geadviseerd in zijn bezoek aan Nederland in 1811.

Na de Franse tijd zijn de Kamers van Koophandel en Fabrieken bij Koninklijk Besluit in 1815 ingesteld. De Kamers van Koophandel zijn in die tijd gemeentelijke organisaties. Het initiatief voor de oprichting van een Kamer van Koophandel ligt bij de gemeentebesturen. Dat de oprichting niet zo hard loopt, blijkt eruit dat tegen 1850 het aantal Kamers van Koophandel is gegroeid tot 29. Ook wat betreft de financiën zijn de Kamers van Koophandel afhankelijk van de gemeenten. Taak van de Kamers is dat ze gevraagd advies kunnen geven aan de gemeentelijke overheid.

Vanaf 1851 worden de leden van de Kamer aangewezen door kiesgerechtigde handelaren en fabrikanten. Vanaf die tijd is het de Kamers ook toegestaan ongevraagd advies te geven. Het aantal Kamers van Koophandel loopt op tot 97 begin van de twintigste eeuw. Toch zijn er dan nog 1006 gemeenten die geen Kamer van Koophandel hebben.

In 1920 komt de Wet op de Kamers van Koophandel en Fabrieken tot stand. De Kamers veranderen van plaatselijke in regionale instellingen van handel en industrie. Hun taken worden uitgebreid en hun aantal neemt af tot 36. De Kamers wordt, naast een adviserende taak, het beheer van het Handelsregister opgedragen. De verplichte bijdrage die een ondernemer moet betalen om ingeschreven te staan in het Handelsregister, vormt de basis van de financiering van de Kamers. In de loop der tijd wordt de Kamers de uitvoering van andere specifieke wetten opgedragen, zoals de uitvoering van de vestigingswetgeving

en die van de Winkelsluitingswet. De leden van de Kamers worden gekozen door de in het Handelsregister ingeschreven ondernemingen.

De Wet op de Kamers van Koophandel en Fabrieken is een aantal malen gewijzigd. In 1950 is de samenstelling van de ledenvergadering en de manier waarop deze tot stand komt gewijzigd. Werknemersvertegenwoordigers treden toe tot de ledenvergadering. Het systeem van directe verkiezingen van de leden van de Kamers wordt vervangen door een systeem waarbij de zittende leden de nieuwe kiezen op voordracht van het bestuur. Het bestuur van de Kamers dient daarover wel de door de Sociaal Economische Raad (SER) aangewezen representatieve organisaties van ondernemers en werknemers te horen.

In 1963 komt de Wet op de Kamers van Koophandel en Fabrieken 1963 tot stand (met nog enige wijzigingen in 1967 en 1983). Deze wet beoogt een aanpassing van de organisatie en werkwijze van de Kamers aan de gewijzigde maatschappelijke omstandigheden, waarbij de benoeming van de leden en de omschrijving van de taken worden gewijzigd. Leden van het bestuur worden voortaan benoemd door volgens de SER representatief geachte organisaties van ondernemers en werknemers. De taken zijn uitgebreid met het verstrekken van voorlichting aan bedrijven. In 1997 is de Wet op de Kamers van Koophandel en Fabrieken nogmaals gewijzigd. Hierdoor neemt het aantal Kamers af tot 24.

Door fusies is het aantal Kamers van Koophandel per 1 januari 2008 teruggebracht tot 12 zelfstandig bestuursorganen. In de loop van 2008 treedt verder een nieuwe Handelsregisterwet in werking. Dit heeft tot gevolg dat de tot dan toe niet inschrijvingsplichtige "ondernemers" alsnog worden ingeschreven.

Sinds 1 januari 2014 zijn alle regionale Kamers van Koophandel gefuseerd tot één zelfstandig bestuursorgaan ingesteld bij Wet op de Kamer van Koophandel met de naam Kamer van Koophandel.

De Kamer van Koophandel is nu een publiekrechtelijke organisatie ingesteld bij wet: de Wet op de Kamer van Koophandel. De huidige Wet op de Kamer van Koophandel dateert van 23 november 2013. De Kamer van Koophandel is vanaf die periode een landelijke organisatie. De landelijke organisatie heeft een regionale verankering met verschillende kantoren verspreid over het land.

In het verleden hebben enkele Kamers van Koophandel gedenkpenningen of medailles laten ontwerpen en uitgereikt. Dat gebeurde overigens niet door alle Kamers van Koophandel.

Deze gedenkpenningen of medailles werden toegekend personen of organisaties die zich verdienstelijk hebben gemaakt voor de regionale economie of voor de betreffende Kamer van Koophandel.